

عنوان مقاله:

مطالعه تطبیقی کاروانسراهای برون شهری استان همدان (مطالعه موردی کاروانسرای فرسفج و تاج آباد)

محل انتشار:

سومین همایش ملی باستان شناسی ایران (سال: 1396)

تعداد صفحات اصل مقاله: 21

نویسندگان:

مریم محمدی - استادیار گروه باستان شناسی دانشکده نر و معماری دانشگاه بوعلی سینا (همدان)،

مصطفی رضایی - دانش آموخته کارشناس ارشد باستان شناسی (گرایش فرهنگ و هنر اسلامی)،

خلاصه مقاله:

همدان در طول تاریخ به لحاظ موقعیت خاص جغرافیایی و سیاسی قرار گرفتن در مسیر راه های ارتباطی شرق به غرب، مورد توجه خاص بوده است. دو مسیر اصلی و ارتباطی یعنی جاده ابریشم و خراسان بزرگ از دوران تاریخی تا دوره اسلامی با مقاصد گوناگون از این بخش از کشور عبور می کرده اند. به بیانی دیگر شاهراه خراسان (از بابل و بغداد تا مرو و بلخ) همان جاده سمیرامیس افسانه ای، جاده لاجورد دوران بابل و آشور، جاده ابریشم عصر اشکانی و ساسانی، و راه حجاج دوران اسلامی از همدان می گذشته است. در دوره اسلامی هم با اهمیت یافتن زیارت بقاع متبرکه و رواج تجارت فرامنطقه ای به خصوص از قرن دهم هجری به بعد ساخت کاروانسراها برای بارگیری، استراحت و امنیت کاروانیان از اهمیت شایانی برخوردار گردید. کاروانسرای چهار ایوانی فرسفج و مدور تاج آباد از جمله مکان های اقامتی استان همدان هستند که در دوره صفویه و قاجاریه با کار کرد سیاسی - تجاری و زیارتی در مسیرهای ارتباطی همدان با مناطق غربی کشور احداث شده اند. مطالعه موقعیت قرارگیری، ویژگی های شاخص ساختاری، و شباهت ها و تفاوت ها با نمونه های مشابه و موجود در سطح کشور مهمترین مسیله ای است که در جریان این پژوهش باید به آن پاسخی معقول داده شود. با توجه به اشارات سفرنامه ها به وضعیت مکانی و شکلی این کاروانسراها، بررسی ساختاری و عناصر معماری به کار رفته در آنها، و همچنین عدم مطالعه موسع و یکپارچه این موضوع از سوی محققان، مهمترین ضرورت برای انجام این مقاله از سوی نگارندگان است. پژوهش حاضر با رویکرد تاریخی - توصیفی و تطبیقی - تحلیلی، به تبیین عناصر و ویژگی های معماری این کاروانسراها پرداخته است. شیوه انجام پژوهش در این مقاله با دو صورت رایج در تحقیقات باستان شناسی، یعنی مطالعات کتابخانه ای و بررسی های میدانی صورت پذیرفته است.

کلمات کلیدی:

استان همدان، کاروانسرای برون شهری، فرسفج، تاج آباد، صفویه و قاجاریه

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/770643>

